

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра загальної та клінічної психології

Проректор _____ р.
«_____» _____ 20____ р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКИ»

за освітньо-професійною програмою «Психологія»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

спеціальність **053 «Психологія»**

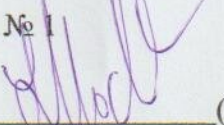
факультет **філософський факультет**

Івано-Франківськ – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи психосоматики**» для студентів галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки**», спеціальності **053 «Психологія»** за Освітньо-професійною програмою «**Психологія**» за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 2019. – 16 с.

Розробник: Кулеша-Любінець Мирослава Миронівна, доцент кафедри загальної та клінічної психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології.

Протокол від “29” серпня 2019 р. № 1
Завідувач кафедри загальної та клінічної психології (Москалець В.П.)

“29” серпня 2019р.

Схвалено методичною комісією філософського факультету.
Протокол від “15” жовтня 2019 р. № 2

Голова (Пілецька Л. С.)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	<i>Вибіркова дисципліна</i>	
Модулів – 1	Спеціальність : 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	10 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
56 год.	76 год.		
Мова навчання: Українська		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- розширити теоретичні уявлення про теорії та моделі виникнення психосоматичних розладів;
- сформулювати практичні навички психодіагностики та психотерапії психосоматичних розладів.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення психологічних особливостей осіб з різноманітними психосоматичними розладами;
- оволодіння навичками психодіагностики психосоматичних розладів;
- ознайомлення студентів із специфікою психотерапії психосоматичних розладів.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова навчальна дисципліна «Основи психосоматики» поглиблює теоретичні знання студентів з «Клінічної психології», «Патопсихології», «Психодіагностики», «Загальної психології», «Вікової психології», «Психології консультування»; формує навички психологічної діагностики та психотерапії психосоматичних розладів; розвиває вміння здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність психолога в умовах закладів освіти та лікувально-профілактичних закладів.

Інтегральна Компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, сапогенно.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним,</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психосоматики.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків особи з психосоматичними розладами.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з основ психосоматики з різних джерел.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій при діагностиці психосоматичних розладів.</p> <p>СК8. Здатність організовувати психологічну допомогу особам з психосоматичними розладами.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
Програмні результати навчання	
<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати причини виникнення психосоматичних розладів, пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку психосоматичних розладів у дітей та дорослих.</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення питань психологічної допомоги особам з психосоматичними розладами.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести,</p>	

опитувальники, проєктивні методики тощо) для діагностики психосоматичних розладів.
 ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач психокорекції психосоматичних розладів та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
 ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, дослідницький методи, метод проблемного викладання, репродуктивний метод.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне та письмове опитування, тестування, контрольна робота, контроль самостійної роботи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики, психокорекції та психопрофілактики на практиці;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (усне опитування, тестування, контрольна робота, самостійна робота). Підсумковий контроль здійснюється у формі двох тематичних тестувань за двома змістовими модулями.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
Усні та письмові відповіді – 20 Тестування - 10 Самостійна робота – 16				Усні та письмові відповіді – 20 Тестування – 10 Самостійна робота – 14					100
Контрольна робота – 10									

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 40 балів відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів, 20 балів – на оцінку тематичного тестування за двома змістовими модулями, 30 балів – на виконання самостійної роботи та 10 балів – на контрольну роботу.

Залік з курсу «Основи психосоматики» виставляється за загальною сумою балів з усіх виконаних завдань, що передбачені цією робочою програмою.

На семінарських заняттях студенти за *усну (письмову) відповідь* максимально можуть

отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особі з психосоматичними розладами.

Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи по кожному змістовому модулю виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді.

Самостійна робота студентів забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Самостійна робота студентів включає: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; підготовка до практичних (семінарських) занять; підготовка до написання контрольної роботи, інших форм поточного контролю; підбір інструментарію для психодіагностики та психотерапії осіб з психосоматичними захворюваннями; розробка програми психокорекції осіб з психосоматичними розладами; виконання практичних задач; опрацювання художніх фільмів за заданою проблематикою та ін. Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 30 балів.

Самостійна робота студентів оцінюється залежно від виду роботи. За конспектування матеріалів з актуальних питань психосоматики, есе, підбір методів психодіагностики, аналіз художніх фільмів з питань психосоматики, за підбір методів психотерапії, опрацювання особливостей психотерапії депресії у дітей – 2 бали; за проведення та оформлення матеріалів психодіагностики, розробку програми психокорекції психосоматичного розладу у дітей / дорослих – 6 балів.

Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів:

Завдання, які оцінюються у 2 бали: 2 бали виставляється у тих випадках, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності. 1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно. 0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Завдання, які оцінюються у 6 балів: 6-5 балів виставляється, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними. 4-3 бали виставляється, якщо завдання здано вчасно і у повному обсязі, проте є помилки. 2-1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно. 0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують **тестовий контроль знань**, що містить завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тематичний тест за змістовий модуль – 10 балів.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, уміння конкретизувати, уміння виділяти головне, уміння визначати передумови, причини та сутність психосоматичних розладів). Завдання вважається виконаним, якщо студент вказав правильний варіант відповіді, і оцінюється у 0,5 бала; якщо студент вказав неправильну відповідь – 0 балів.

Завдання на встановлення правильної відповідності (логічні пари). До кожного завдання подано інформацію, що позначено цифрами (лівий стовпчик) та буквами (правий стовпчик). Виконуючи завдання, необхідно установити відповідності між двома групами інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Кожна правильно визначена логічна пара оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів за завдання – 2

Завдання на встановлення правильної відповідності. До кожного завдання подано перелік процесів, симптомів тощо, позначених буквами. Їх необхідно розташувати у

правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо студент визначив правильну послідовність, і оцінюється в 1 бал.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів. При цьому. 9-10 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища на основі психосоматичних теорій та моделей. 8-7 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища на основі психосоматичних теорій та моделей, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді на всі питання. 6-5 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, проте дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ. 4-3 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта. 2-1 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Шкала оцінювання заліку

Університетська	Національна	Шкала ECTS
90 – 100	Зараховано	A
80 – 89		B
70 – 79		C
60 – 69		D
50 – 59		E
26 – 49	Не зараховано	FX
0-25		F

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні та методологічні аспекти психосоматики

Тема 1. Вступ до психосоматики

Поняття про психосоматику. Міждисциплінарність психосоматичного підходу. Визначення понять «психосоматичні розлади», «соматопсихічні розлади». Психосоматичні співвідношення у нормі та патології. Основні механізми виникнення психосоматичних розладів (внутрішній конфлікт, ефект навіювання, ідентифікація, «елементи мови тіла», самопокарання, травматичний досвід минулого, мотивація чи умовна вигода та ін.). Характеристика основних стадій психосоматичного процесу. Психосоматика у класифікаторах хворіб. Класифікація психосоматичних розладів.

Тема 2. Етапи розвитку психосоматичних ідей

Характерологічно орієнтовані концепції у психосоматиці. Гуморальна теорія Гіппократа. Психофізіологічні моделі виникнення психосоматичних розладів. Кортіковісцеральна концепція. Класичний психодинамічний підхід (Фройд, Юнг, Адлер), теорія особистісних профілів (Думбар), теорія психосоматичної специфічності (Александр), алекситемічна концепція (Рюш, Марті, де М'юзю), теорія психосоматичного Еґо (Аммот) та ін. Модель відмови від віри в майбутнє ("giving up" и "given up") Джоржа Енджела й Артура Шмале. Модель початкового порушення Михайла Балінта. Поняття про соціопсихосоматику. Соціокультурні категорії у сучасних дослідженнях психосоматики.

Тема 3. Діагностика та психотерапія психосоматичних розладів

Методи діагностики у психосоматиці. Принципи інтерв'ювання осіб з психосоматичними розладами. Алгоритм діагностики психосоматичних розладів. Анамнез життя як метод психосоматичної діагностики. Психологічні техніки у психосоматичній практиці. Скринінгові

анкети. Діагностика соматизації психічних порушень. Діагностика депресії, тривоги, безсоння. Діагностика болю. Діагностика психічного стану та рівня якості життя. Особливості психотерапії у психосоматиці. Класичні напрямки психоаналітичної психотерапії у психосоматиці. Тлумачення психосоматики в напрямках гуманістичної психотерапії. Біхевіористський та когнітивний підходи у психотерапії психосоматики. Психогігієна у психосоматиці.

Тема 4. Психологія травми у психосоматиці

Поняття травми, види травми. Чинники, що впливають на характер переживання травми. Механізм утворення травми. Етапи посттравматичних станів. Втрата як травмувальна ситуація. Завдання та принципи надання психологічної допомоги на етапі шоків реакції, на етапі переживання гострої психотравми, на етапі конфронтації з травмою, на етапі інтеграції психологічної травми в життєвий досвід. Профілактика виникнення емоційного вигорання та вторинної травматизації у психологів.

Змістовий модуль 2. Спеціальні теоретичні та прикладні аспекти психосоматики

Тема 5. Психосоматичні аспекти захворювань серцево-судинної, дихальної систем, шкіри та опорно-рухового апарату

Психологічні передумови виникнення захворювань серцево-судинної системи. Характеристика осіб, хворих на есенціальну гіпертензію, гіпотонію, ішемічну хворобу серця, інфаркт міокарда, аритмію, головні болі напруги, мігрень, нейроциркуляторну дистонію. Психологічні передумови виникнення захворювань дихальної системи. Характеристика осіб, хворих на бронхіальну астму, запалення дихальних шляхів, застуду. Особливості діагностики та терапії. Психологічні передумови виникнення захворювань шкіри. Характеристика осіб, хворих на нейродерміт, псоріаз, кропивницю, алергію. Психологічні передумови виникнення захворювань опорно-рухового апарату. Характеристика осіб, хворих на ревматоїдний артрит, остеохондроз, розсіяний склероз. Особливості діагностики та психотерапії (за Н.Пезешкіаном, Р.Дальке, Т.Детлефсеном).

Тема 6. Психосоматичні аспекти захворювань травної, сечової та репродуктивної систем

Психологічні передумови виникнення захворювань шлунково-кишкового тракту та харчової поведінки. Характеристика осіб, хворих на булімію, анорексію, ожиріння, гастрит, виразки ШКТ, виразковий коліт, обстипацію та діарею, захворювання печінки та жовчного міхура. Психологічні передумови виникнення захворювань сечової системи. Характеристика осіб, хворих на сечокам'яну хворобу, запалення нирок та сечового міхура. Психологічні передумови виникнення захворювань репродуктивної системи. Характеристика осіб, хворих на безпліддя, імпотенцію, фригідність. Особливості діагностики та психотерапії.

Тема 7. Психосоматичні аспекти захворювань ендокринної та імунної систем.

Психологічні передумови виникнення захворювань ендокринної системи. Характеристика осіб, хворих на гіпотиреоз, гіпертиреоз, тиреотоксикоз, цукровий діабет II типу. Психологічні передумови виникнення захворювань імунної системи. Характеристика осіб, хворих на захворювання імунної системи. Особливості діагностики та психотерапії.

Тема 8. Дитяча психосоматика: теорія, діагностика, психотерапія

Причини виникнення психосоматичних розладів у дітей. Класифікація психосоматичних розладів у дітей та підлітків. Особливості діагностики психосоматичних розладів у дітей. Сімейна психотерапія як основний напрям роботи з дітьми.

Тема 9. Психосоматика сімейних відносин та подружніх пар

Чинники виникнення психосоматики сімейних відносин та подружніх пар. Особливості діагностики та консультування психосоматичних розладів у сімейних відносин. Методи психотерапія психосоматики подружніх пар.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових тем модуля	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		Л	П	Ла б	інд	Ср		л	П	лаб	Інд	С р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні та методологічні аспекти психосоматики												
Тема 1. Вступ до психосоматики	9	2	2			5	10	1	2			7
Тема 2. Етапи розвитку психосоматичних ідей	7	-	2			5	7	-	-			7
Тема 3. Діагностика та психотерапії психосоматичних розладів	9	2	2			5	8	-	1			7
Тема 4. Психологія травми у психосоматиці	9	2	2			5	9	1	1			7
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	34	6	8			20	34	2	4			28
Змістовий модуль 2. Спеціальні теоретичні та прикладні аспекти психосоматики												
Тема 5. Психосоматичні аспекти захворювань серцево-судинної, дихальної систем, шкіри та опорно-рухового апарату	11	2	2			7	12	1	2			9
Тема 6. Психосоматичні аспекти травної, сечової та репродуктивної систем	11	2	2			7	11	-	1			10
Тема 7. Психосоматичні аспекти захворювань ендокринної та імунної систем.	11	2	2			7	11	-	1			10
Тема 8. Дитяча психосоматика: теорія, діагностика, психотерапія	11	2	2			7	11	-	1			10
Тема 9. Психосоматика сімейних відносин та подружніх пар	12	2	2			8	11	1	1			9
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	56	10	10			36	56	2	6			48
Усього годин	90	16	18			56	90	4	10			76

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна Форма
1	Вступ до психосоматики	2	2
2	Етапи розвитку психосоматичних ідей	2	-
3	Діагностика та психотерапія психосоматичних розладів	2	1
4	Психологія травми у психосоматиці	2	1
5	Психосоматичні аспекти захворювань серцево-судинної, дихальної систем, шкіри та опорно-рухового апарату	2	2
6	Психосоматичні аспекти захворювань травної, сечової та	2	1

	репродуктивної систем		
7	Психосоматичні аспекти захворювань ендокринної та імунної систем.	2	1
8	Дитяча психосоматика: теорія, діагностика, психотерапія	2	1
9	Психосоматика сімейних відносин та подружніх пар	2	1

Теми практичних занять

-

Теми лабораторних занять

-

Самостійна робота

Семестр / тема	Зміст самостійної роботи	Обсяг (год.) денна форма/ заочна Форма	Форма контролю	Тиждень, на якому здійснюється контроль	Кількість балів
II/1	Тема 1. Вступ до психосоматики -підготувати термінологічний словник основних понять психосоматики; -підготувати есе на тему «Методи промоції психічного здоров'я в Україні»	5/7	конспект, есе	2	2
II/2	Тема 2. Етапи розвитку психосоматичних ідей -законспектувати питання «Соціокультурні категорії у сучасній психосоматиці» <i>Джерело:</i> Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.	5/7	конспект	3	2
II/3	Тема 3. Діагностика та психотерапія психосоматичних розладів -здійснити підбір діагностичних методик; заповнити таблицю, графами якої є назва методики, мета, зміст методики; роздрукувати бланки методик; -провести психодіагностику повнолітньої особи з метою виявлення психосоматичних розладів, протоколи мінімум 3-ох методик записати у конспект. Пропоновані методики: скринінгові анкети, Опитувальник стану здоров'я РНQ, Шкала соматичних симптомів SSS-8, Шкала депресії А.Бека, Шкала депресії Гамільтона HAMD, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, Шкала реактивної та	5/7	Таблиця, бланки методик, конспект	4 4	2 6

	<p>особистісної тривоги Спілбергера-Ханіна, Колумбійська шкала тяжкості суїцидальних намірів C-SSRS, Пітсбургський опитувальник якості сну PSQI, Багатофакторний опитувальник болю WHUMPI, Візуально- аналогова шкала болю VAS, Коротке дослідження психічного стану MMSE, Клінічний опитувальник для діагностики невротичних станів, Шкала оцінки якості життя MOS SF-36, Торонтська алекситимічна шкала, Опитувальник Келермана-Плутчика, Методика незавершених речень Сакса- Сіднея. Джерела: 1. <i>Практична психосоматика: діагностичні шкали :</i> <i>навчальний посібник / за заг. ред. О. О. Чабана, О. О. Хаустової. К: ВНТУ, 2018. 108 с.</i> 2. <i>Хомуленко Т. Б. Основи психосоматики: навч.-метод. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2009. 120 с.</i> 3. https://rideo.tv/malkina/</p>				
II/4	<p>Тема 4. Психологія травми у психосоматиці - законспектувати питання «Профілактика виникнення емоційного вигорання та вторинної травматизації у спеціалістів, які працюють з психотравмою». Джерело: Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги: методичні рекомендації. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 112-123. - законспектувати практичні методи у роботі з травматичними станами на етапі шоккової реакції (перша психологічна допомога), на етапі переживання гострої психотравми, на етапі конфронтації з травмою, на етапі інтеграції травми у життєвий досвід (по 2 для кожного етапу – всього мінімум 8 психотехнік). Джерела: 1. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги: методичні</p>	5/7	Конспект	5	2
			Конспект	5	2

	<p>рекомендації. Миколаїв: Іліон, 2016. 224 с. 2. Дж.Герман Психологічна травма та шлях до видуження: наслідки насильства – від знуцань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.</p>				
II/5	<p>Тема 5. Психосоматичні аспекти захворювань серцево-судинної, дихальної систем, шкіри та опорно-рухового апарату</p> <p>- законспектувати методи тілесної психотерапії (не менше 3-ох) у роботі з психосоматикою</p> <p>Рекомендовані джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сандомирский М. Е. Психосоматика и телесная психотерапия : Практическое руководство. М.: Класс, 2005. 592 с. Режим доступа: https://klex.ru/1xb 2. Экер С. Как поладить с собственным телом? Инструкция по применению / Пер. с нем. Х.: Изд-во «Гуманитарный центр» / Николаева Е. Н., 2017. 196 с. 	7/9	Конспект	6	2
II/6	<p>Тема 6. Психосоматичні аспекти захворювань травної, сечової та репродуктивної систем</p> <p>- здійснити аналіз психологічних особливостей головних героїв художніх фільмів. Для цього слід обрати 2 фільми зі списку і написати психологічне есе. В есе потрібно вказати вік героя; психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують); причини формування феномену; соціальну ситуація розвитку.</p> <p>Список фільмів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Винні зірки (2014) - Близнюки (2014) - Елен (2009) - Безпорадний (2007) - Маленька міс Щастя (2006) - Полліанна (2003) - Цілитель Адамс (1998) - Розумник Уилл Хантинг (1997) 	7/10	Есе	7	2

II/7	<p>Тема 7. Психосоматичні аспекти захворювань ендокринної та імунної систем.</p> <p>- опрацювати відеоматеріали обстеження клієнта (режим доступу: http://ipz.org.ua/inforesursy/inforesursy-videomaterialy/)</p> <p>-законспектувати дві методики (на вибір студента) травмо-фокусованої когнітивно-поведінкової терапії</p>	7/10	конспект	8	2
II/8	<p>Тема 8. Дитяча психосоматика: теорія, діагностика, психотерапія</p> <p>-законспектувати особливості психотерапії депресії у дітей. Джерело: Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2.</p>	7/10	конспект	10	2
II/9	<p>Тема 9. Психосоматика сімейних відносин та подружніх пар</p> <p>-розробити програму психокорекції психосоматичного розладу у дітей / дорослих. Програма повинна включати – тему, мету, завдання, план, назви та призначення психотехнік</p>	8/9	конспект	10	6
Разом		56/76			30

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «Основи психосоматики» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.
2. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
3. Дж.Герман Психологічна травма та шлях до видуження: наслідки насильства – від знуцань у сімі до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.

4. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. – 228 с.
5. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
6. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка – К., 2014. – 520 с.
7. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги: методичні рекомендації. Миколаїв: Іліон, 2016. 224 с.
8. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол / М. І. Мушкевич. – Луцьк, 2006. – 170 с.
9. Психолого-корекційний практикум травм війни: навч. посіб. / І. Сулятицький, К. Островська, В. Осьодло та ін. Львів, 2019. 396 с. Практична психосоматика: діагностичні шкали : навчальний посібник / за заг. ред. О. О. Чабана, О. О. Хаустової. К: ВНТУ, 2018. 108 с.
10. Токман А. А. Психологія способу життя : навч. посіб. Ч. 1. / А. А. Токман, Н. В. Немченко. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. – 344 с.
11. Хомуленко Т. Б. Основи психосоматики: навч.-метод. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2009. 120 с.
12. Чабан О.С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування) / О.С.Чабан, О.О.Хаустова. – К., 2000.
13. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение / Пер. с англ. С. Могилевского. – М., 2002. – 352 с.
14. Экер С. Как поладить с собственным телом? Инструкция по применению / Пер. с нем. Х.: Изд-во «Гуманитарный центр» / Николаева Е. Н., 2017. 196 с.
15. Карсон Р. Анормальная психология / Р. Карсон, Дж.Батчер, С.Минека. – 11-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 1167 с.
16. Клиническая психология / Под ред. М. Перре, У. Бауманна. – СПб.: Питер, 2002.
17. Кулаков С. А. Основы психосоматики. СПб.: Речь, 2003. <https://www.klex.ru/ek>
18. Малкина-Пых И. Г. Психосоматика: Справочник практического психолога. М.: Изд-во Эксмо, 2005. 992 с.
19. Сандомирский М. Е. Психосоматика и телесная психотерапия : Практическое руководство. М.: Класс, 2005. 592 с. Режим доступа: <https://klex.ru/1xb>
20. Соммерз-Фланаган Дж. и Р. Клиническое интервьюирование. – М., 2006. – 672 с.

Допоміжна:

21. Горбунова В. В. та ін. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навчальний посібник / Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. – Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. – 91 с.
22. Закон України про психіатричну допомогу. – К. : Сфера, 2000. – 50 с.
23. Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. / С. Б. Комінко, Г. В. Кучер. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.
24. Кулеша-Любінець М. М. Вплив фізичного Я-образу на стресостійкість чоловіків зрілого віку з цукровим діабетом [Електронний ресурс] / М. Кулеша-Любінець, М. Петрів // Матеріали XXXII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії» (Переяслав-Хмельницький, 29-30 жовтня 2016 р.) — Режим доступу : <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/conf/35/cat/11. - С. 80-83>.
25. Кулеша-Любінець М. М. Особливості копінг-стратегій в осіб з ішемічною хворобою серця [Електронний ресурс] / М. Кулеша-Любінець // Збірник наукових праць: психологія Вип.

21. – Івано-Франківськ, 2016. – С.134-141. – Режим доступу: <http://www.journals.pu.if.ua/index.php/psp/article/view/1424/0>.
26. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах : програма та методичні рекомендації / М. М. Кулеша- Любінець. – Івано-Франківськ: Симфоній форте, 2015. – 64 с.
27. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. С. Піскун. – К.: Главник, 2008. – 158 с.
28. Міжнародний класифікатор хвороб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_класифікатор_хвороб.
29. Москалець В. П. Психічне вигорання – реальність чи вигадка? / В. П. Москалець, Т. Колтунович // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – №1. – С.58-65.
30. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ.. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). – Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. – 120 с.
31. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
32. Селюцький А. І. Психопатологія дитячого віку / А. І. Селюцький. – К., 1997. – 295 с.
33. Синапис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>.
34. Уніфікований клінічний протокол первинної вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної психології. Депресія [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/dn_20141225_1003dod.pdf
35. Ферреро Б. 365 коротких історій для душі / Бруно Ферреро. – Львів: Свічадо, 2012. – 456с.
36. Антропов Ю. Ф. Психосоматические расстройства и патологические привычные действия у детей и подростков / Ю. Ф. Антропов, Ю. С.Шевченко. – М.: ИИП, 1999.
37. Большаков В. Ю. Психотренинг. Социодинамика, игры, упражнения / В. Ю. Большаков. – СПб., 1996. – 379 с.
38. Бриш К. Х. Терапия нарушения привязанности: от теории к практике / К. Х. Бриш – М.: Когито-Центр, 2012. – 316 с.
39. Бурлачук, Л.Ф. Психология жизненных ситуаций / Л.Ф. Бурлачук, Е.Ю. Коржова. – М.: Медицина, 1998. – 263 с.
40. Венгер А. Л. Психологические рисуночные тесты: Иллюстрированное руководство / А. Л. Венгер. – М., 2003.
41. Гройсман А. Л. Клиническая психология, психосоматика и психопрофилактика: Монография / А. Л. Гройсман. – М., 2002. – 452 с.
42. Захаров А. И. Происхождение детских неврозов и психотерапия / А. И. Захаров. – М., 2006.
43. Исаев Д. Н. Детская медицинская психология. Психологическая педиатрия / Д. Н. Исаев. – СПб.: Речь, 2004. – 348 с.
44. Коломинский Я.П. Психическое развитие детей в норме и патологии : психологическая диагностика, профилактика и коррекция / Я.П.Коломинский, Е.А.Панько, С.А.Игумнов. – СПб.: Питер, 2004. – 480 с.
45. Николаева В. В. Влияние хронической болезни на психику / В. В. Николаева. – М., 1987. – 168 с.
46. Пезешкиан Н. Психосоматическая медицина и позитивная психотерапия / Н. Пезешкиан. – М., 1996.
47. Практическая психодиагностика. Методики и тесты // под ред. Д. Райгородского. – Самара: Бахрах-М, 1998. – 672с.

48. Романова Е. С. Графические методы в практической психологии / Е. С. Романова. – СПб.: Речь, 2002. – 416 с.
49. Селье Г. Стресс без дистресса / Г. Селье. – М.: Прогресс, 1982.
50. Соколова Е. Т. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваний / Е. Т. Соколова, В. В. Николаева. – М., 1995.
51. Стайнер Дж. Психические убежища. Патологические организации у психотических, невротических и пограничных пациентов / Пер. англ. – М., 2013. – 239 с.
52. Старшенбаум Г. В. Психосоматика и психотерапия : исцеление души и тела / Г.В.Старшенбаум. – М., 2005. – 496 с.
53. Тарабрина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса / Н.В.Тарабрина. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с.
54. Фрейд А. Норма и патология детского развития / А. Фрейд. – М., 1990.
55. Чистякова М. И. Психогимнастика / Под ред. М. И.Буянова. – М.: Просвещение, 1990. – 128 с.
56. Bezpłatna pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna w Warszawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Warszawa, 2008. – 31 s.
57. Sek H. Psychologia kliniczna / Sek H. – Warszawa: PWN, 2006 – 2 T.
58. Widiger T. Toward DSM-V and the Classification of Psychopathology / Widiger T., Clark L. – Psychological Bulletin. – 2000. – vol. 126. – № 6. – P. 946-963.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://ipz.org.ua/inforesursy/inforesursy-videomaterialy/>
2. <http://vprosvet.ru/biblioteka/klinicheskaya-psihologiya/>
3. http://stud.com.ua/28948/psihologiya/klinichna_psihologiya
4. http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psyhologia.pdf
5. <http://ulit.inf.ua/klinicheskaya-psihologiya-2.html>
6. <https://postnauka.ru/books/20050>